

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ
ТА АУДИТУ

КАФЕДРА ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з навчальної дисципліни

АУДИТ

для студентів

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»

Київ
2022 рік

Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять з дисципліни «Аудит» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладач С.В.Шульга, Київ: НАСОА. 20 с.

Укладач: **Шульга С.В., професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування, д.е.н., доцент**

Рецензенти: д.е.н., проф. Бондарук Т.Г., завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
д.е.н., проф. Костирко Р.О., професор Національного центру обліку та аудиту.

Затверджено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Схвалено Вченою радою обліково-статистичного факультету НАСОА
Протокол від «31» серпня 2022 року № 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування системи базових знань та практичних навичок з основ аудиту, методики організації та проведення аудиту фінансової звітності суб'єктів підприємницької діяльності у сфері незалежного фінансового аудиту для якісного, кваліфікованого проведення аудиту та надання супутніх послуг суб'єктам господарювання у відповідності до вимог Кодексу етики та МСА; набуття навичок застосування вимог Кодексу етики професійних бухгалтерів, МСА та існуючої нормативно-правової бази аудиторської діяльності та господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності; набуття вмінь використання у роботі різноманітних форм і методів аудиту для підтвердження достовірності фінансової звітності суб'єктів господарювання; набуття вмінь розробки відповідних робочих документів та надання обґрунтованих висновків за результатами аудиту; набуття вмінь розробки і прийняття управлінських рішень на основі отриманої під час аудиту інформації про діяльність господарюючого суб'єкта.

Завдання вивчення навчальної дисципліни: надання студентам необхідних теоретичних знань щодо змісту, функцій, управління, організаційних засад незалежного аудиторського контролю і практичних навичок застосування методики аудиторської роботи до різних суб'єктів господарювання стосовно окремих видів аудиту та аудиторських послуг. Ознайомлення із світовим досвідом організації, здійснення та контролю якості аудиторської діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- сутність, функції, види незалежного фінансового аудиту, порядку надання аудиторських послуг;
- понятійний інструментарій аудиторської діяльності відповідно норм діючого законодавства, Кодексу етики та МСА;
- теоретичні засади щодо методики, вибору аудиторських процедур за всіма етапами контрольно-аудиторського процесу та вміння їх застосовувати у практичній діяльності.

вміти:

- обґрунтовувати та формулювати відповідні аудиторські висновки на підставі вивчення господарсько-фінансової діяльності суб'єктів підприємницької діяльності відповідно до мети і видів аудиторських завдань;
- застосовувати навички правильного використання в роботі форм та методів контролю якості аудиторської діяльності щодо дотримання вимог професії і довіри до неї суспільства

Однією з головних складових навчального процесу з вивчення дисципліни “Аудит” є практичне заняття. Практичне заняття – це форма організації навчального процесу, що спрямована на поглиблене вивчення програмного матеріалу та контроль рівня його засвоєння.

Організація практичного заняття здійснюється у формі підготовки та обговорення тем лекційних занять, дискусії, виконанні практичних завдань, тестування. Впродовж практичного заняття виявляється та оцінюється творча

активність студентів, їх вміння формувати теоретичні положення, давати їм власну інтерпретацію та визначати свою власну позицію. Оцінки рівня підготовленості студента з кожного практичного заняття вносяться у відповідний журнал і слугують основою для визначення поточної оцінки рівня опанування студентом програмного матеріалу з дисципліни «Аудит».

Підготовка студентами до кожного практичного заняття з дисципліни «Аудит» передбачає обов'язкове виконання наступних завдань, окремі з яких можуть виконуватись як до заняття, так і безпосередньо на самому занятті:

1. Опанування теоретичного (лекційного) матеріалу по кожній темі відповідно до програми навчальної дисципліни.

2. Опрацювання рекомендованої літератури (базової та допоміжної) та робота з відповідними інформаційними ресурсами.

3. Вирішення практичних завдань по темах навчальної дисципліни.

4. Підготовка рефератів відповідно до запропонованого переліку по темах навчальної дисципліни.

5. Тестування.

Для досягнення мети та завдань курсу, впродовж практичних занять з дисципліни «Аудит», передбачено застосування наступних методів навчання: метод ситуаційного аналізу, дискусія, робота в групах.

Метод ситуаційного аналізу (розгляд кейсів) є інтерактивним методом навчання, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності. Він сприяє розвитку винахідливості, вмінню вирішувати проблеми, розвиває аналітичні здібності. Розгляд кейсів є найпотужнішим методом викладання навчальної дисципліни, так як насамперед сприяє переходу студентів з пасивних на активних учасників навчального процесу. В основі даного методу лежить обговорення ситуацій, які являють собою події, що реально відбулися (або ймовірно можуть відбутися) у певній сфері діяльності, та спрямовані підштовхнути студентів до аналізу та прийняття рішень. Студент при підготовці до обговорення ситуації в аудиторії має вивчити факти, зробивши необхідні висновки, оцінити альтернативи дій у даній ситуації, обравши той чи інший план дій. Більш того, студент має бути готовим обґрунтувати свої думки під час обговорення в аудиторії, відстояти свої погляди, а у разі необхідності переглянути початкове рішення. Студент має усвідомлювати, що користь від ситуації він може отримати лише в тому випадку, якщо буде брати активну участь у дискусії.

Дискусія належить до методів, у яких знання, вміння і навички формуються в процесі активної діяльності самих студентів. Дискусія як метод вивчення навчальної дисципліни «Аудит» застосовується при розгляді проблемних та суперечливих питань, що виносяться на обговорення по кожній темі навчальної дисципліни; під час аналізу практичних завдань, проведення «круглих столів», «мозкового штурму»; передбачає впорядкований обмін думками, ясність та чіткість висловлювань студентів; використовує знання і досвід групи для взаємного збагачення студентів. Дискусія дає можливість її учасникам проаналізувати визначені теми, взаємодіяти один із одним і поширювати навчальну інформацію, висловлюючи власні погляди і реагуючи на ідеї та погляди інших.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ АУДИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Тема 1. Сутність і предмет аудиту

Історія виникнення та розвитку аудиту. Мета і завдання аудиту. Місце аудиту в системі фінансово-господарського контролю. Предмет аудиту, його об'єкти та їх класифікація. Види аудиту та їх особливості. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства і судово-бухгалтерської експертизи. Принципи аудиторського контролю.

Особливості розвитку аудиту в Україні за останні роки. Проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні. Міжнародні аудиторські компанії, їх діяльність та перспективи розвитку в світі. Діяльність міжнародних аудиторських компаній в Україні.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-8]

Інформаційні ресурси: [1-5]

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Управління аудиторською діяльністю в Україні. Організація та правові основи аудиторської діяльності в Україні. Правове регулювання аудиторської діяльності. Система регулювання аудиторської діяльності в Україні: державне, професійне, внутрішнє. Розвиток нормативного регулювання аудиторської діяльності в Україні. Сертифікація аудиторської діяльності. Класифікація організаційних форм аудиторського контролю. Стандарти аудиту.

Створення аудиторських фірм та їх класифікація. Порядок та документарне оформлення реєстрації аудиторської фірми. Порядок та документарне оформлення реєстрації приватного підприємця - аудитора. Сертифікація роботи аудиторів, організація їх роботи та підвищення кваліфікації. Посадові інструкції різних категорій працівників аудиторської фірми. Професійна етика аудиторів, їх права та обов'язки. Структура та категорії персоналу аудиторських фірм в різних країнах.

Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Суть та класифікація інформаційного забезпечення аудиту.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання.

Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Загальнонаукові та специфічні методи та прийоми аудиту. Класифікація методів аудиту. Критерії оцінювання аудитором фінансової звітності. Методи проведення аудиту фінансової звітності та їхні складові. Використання методики перевірки оборотів і залишків на рахунках використання комп'ютерних технологій в аудиті. Методичні прийоми документального контролю. Способи перевірки документів: по суті, нормативна, логічна, арифметична. Методичні прийоми фактичного прийому. Техніко-аналітичні методи аудиту та їх застосування. Проведення аудиту із використанням комп'ютерних аудиторських програм.

Поняття суттєвості в аудиті та методика їх оцінювання. Основні відмінності категорії «суттєвість фінансової звітності» та «суттєвість в аудиті». Аудиторський ризик, характеристика його складових та умови оцінки. Поняття аудиторського ризику. Прийнятний аудиторський ризик. Внутрішньогосподарський ризик. Ризик контролю. Ризик невиявлення. Стандарти аудиту про аудиторський ризик. Визначення зон ризику за показниками балансу. Залежність величини ризику від діяльності підприємства та ведення обліку. Аудиторська вибірка: основні положення, методи відбору елементів та оцінка результатів вибірки. Шахрайство та помилка: визначення та фактори, що їх зумовлюють. Ефективність системи внутрішнього контролю та порядок її визначення. Організація тестування системи внутрішнього контролю

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 9-10, 12-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 4. Планування аудиту

Процес аудиту та її стадії. Планування аудиторської діяльності: необхідність та критерії вибору клієнтів. Місце планування в організаційних етапах планування. Процедура замовлення аудиту (аудиторських послуг). Лист-угода аудитора. Договір на проведення аудиторської перевірки. Планування аудиторської перевірки. Оцінка матеріальності (суттєвості) в аудиті. Види планів аудиторської фірми та їх значення і використання. Різні підходи щодо визначення етапів (стадій) аудиту та їх складові. Зміст та етапи планування аудиторської перевірки відповідно до МСА. Методика складання загального плану та програми аудиту. Методика складання програм (розширеного плану) аудиту за конкретним об'єктом.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 5. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Сутність аудиторських доказів, їх класифікація та вимоги до них відповідно до МСА. Прийоми та процедури отримання аудиторських доказів. Особливості отримання аудиторських доказів відносно окремої статті звітності. Використання

аналітичних процедур для отримання аудиторських доказів. Класифікація джерел аудиторських доказів. Аудиторська вибірка.

Аудиторська документація, їх функції та класифікація. Документарне оформлення аудиторської перевірки. Робочі документи аудитора. Порядок використання та збереження аудиторської документації. Можливі варіанти ведення робочої документації в аудиторській фірмі. Методика оформлення, види та зміст аудиторських тестів.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АУДИТУ, АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

Тема 6. Аудит фінансової звітності

Методика аудиту фінансової звітності підприємства. Оцінка якісних характеристик фінансової звітності та її користувачів. Нормативні документи щодо формування фінансової звітності. Завдання та загальні процедури аудиту фінансової звітності. Методи перевірки фінансової звітності. Експрес-аудит фінансової звітності. Особливості аудиту різних форм власності.

Аудит звітності на відповідність нормативним документам. Міжнародні стандарти аудиту про оцінку про оцінку та аналіз фінансової звітності. Особливості аудиту Балансу (Звіту про фінансовий стан). Особливості аудиту звіту про фінансові ресурси. Особливості аудиту Звіту про рух грошових коштів. Особливості аудиту Звіту про власний капітал. Особливості аудиту Приміток до (річної) фінансової звітності. Методика оцінки аудитором майнового стану підприємства. Методика оцінки аудитором фінансового стану підприємства. Методика оцінки аудитором фінансової сталості та платоспроможності підприємства.

Аудит внутрішніх стандартів, що регулюють діяльність підприємства. Аудит активів, капіталу, зобов'язань, доходів та витрат (мета, завдання, джерела інформації, методика, типові порушення). Аудит необоротних активів. Аудит запасів. Аудит дебіторської заборгованості. Аудит грошових коштів. Аудит власного капіталу. Аудит зобов'язань. Аудит витрат, доходів та фінансових результатів.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 7. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

Заключний етап перевірки, його суть та зміст. Аудиторський звіт. Аудиторська думка. Структура аудиторського звіту та загальні вимоги до нього.

Зміна форми і змісту аудиторського звіту при висловленні модифікованої думки аудитора, вимоги до їх складання. Аудиторський звіт при виконанні спеціального завдання.

Відмінності між видами аудиторських звітів. Структура аудиторського звіту за МСА. Підсумкові документи, що складаються за результатами аудиту. Відмінності між модифікованою чи немодифікованою думкою аудиторського звіту. Аудиторський звіт при виконанні спеціального завдання – порядок застосування та методика складання.

Оцінка результатів аудиту та порядок зберігання підсумкових документів. Звітність аудиторських фірм за результатами аудиту та результатами діяльності.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-4, 7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 8. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Аудиторські послуги: сутність та види. Класифікація аудиторських послуг та їх об'єктів. Перелік видів аудиторських послуг та їх відображення в українському законодавстві. Види послуг, що сумісні та несумісні з обов'язковим аудитом суб'єкта господарювання. Супутні та інші послуги.

Види послуг, які можуть надавати аудиторські фірми в Україні. Види супутніх аудиторських послуг та стандарти, що їх регламентують. Види консультацій, які можуть надавати аудиторські фірми. Санаційний аудит. Використання методичних прийомів економічного та фінансового аналізу при проведенні аудиту.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 9. Внутрішній аудит: сутність, об'єкти і суб'єкти, методичні прийоми та процедури, реалізація матеріалів

Сутність внутрішнього аудиту. Система внутрішнього контролю на підприємстві. Етапи розвитку внутрішнього аудиту в Україні. Предмет, завдання та види внутрішнього аудиту. Об'єкти та суб'єкти внутрішнього аудиту. Організація процесу внутрішнього аудиту. Порівняльна характеристика внутрішнього та зовнішнього аудиту. Правове забезпечення внутрішнього аудиту підприємства в Україні. Організаційні заходи щодо створення служби внутрішнього аудиту на підприємстві. Основні форми організації внутрішнього аудиту та основні типи структур його апарату. Етичні принципи внутрішнього аудитора. Права і обов'язки працівників служби внутрішнього аудиту.

Методичні прийоми та процедури внутрішнього аудиту. Планування внутрішнього аудиту. Робочі документи внутрішнього аудитора. Взаємовідносини внутрішнього та зовнішнього аудитора. Методичні прийоми внутрішнього аудиту на відповідність (погодженого аудиту). Методичні прийоми внутрішнього

операційного аудиту. Документальні методичні прийоми при внутрішньому аудиті. Вибіркові і суцільні спостереження у внутрішньому аудиті.

Узагальнення результатів внутрішнього аудиту. Розробка та реалізація системи заходів внутрішнього аудиту. Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні та в світі. Практичне застосування внутрішнього аудиту в Україні.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-3, 4-7, 9-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

2. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ЗА ТЕМАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ АУДИТУ ТА МЕТОДИКА ЙОГО ПРОВЕДЕННЯ

Тема 1. Сутність і предмет аудиту

Питання для обговорення та дискусії:

1. Виникнення та розвиток аудиту.
2. Зміст, функції, форми та принципи аудиту.
3. Місце аудиту в системі фінансово-господарського контролю.
4. Відмінність аудиту від ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства і судово-бухгалтерської експертизи.
5. Особливості розвитку аудиту в Україні за останні роки.

Практичне завдання

1. Здійснити класифікацію об'єктів аудиту за видами.
2. Результати оформити у вигляді таблиці (табл. 1.1).

Активи	Пасиви	Господарські процеси	Економічні результати діяльності	Організаційні форми управління	Методи управління	Функції управління
1	2	3	4	5	6	7

Умова завдання

- 1) будівництво цеху
- 2) внутрішньогосподарський контроль,
- 3) грошові кошти;
- 4) дебіторська заборгованість;
- 5) доходи від реалізації продукції;
- 6) ефективність використання ресурсів;
- 7) загальний обсяг виробництва продукції;
- 8) збитки від основної діяльності;
- 9) інформація про результати діяльності цеху;

- 10) короткострокові і довгострокові зобов'язання;
- 11) короткострокові цінні папери;
- 12) матеріальні запаси;
- 13) нематеріальні активи;
- 14) основне і допоміжне виробництво;
- 15) основні засоби;
- 16) оцінка показників роботи підприємства;
- 17) пайовий капітал;
- 18) планування;
- 19) поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом;
- 20) придбання матеріальних запасів;
- 21) продуктивність праці;
- 22) рентабельність продукції;
- 23) система мотивації праці;
- 24) собівартість готової продукції;
- 25) статутний капітал;
- 26) структура апарату управління;
- 27) структура виробництва;
- 28) фінансова звітність.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-8, 13]

Інформаційні ресурси: [1-5]

Тема 2. Регулювання аудиторської діяльності та її інформаційне забезпечення

Питання для обговорення та дискусії:

1. Організація та правові основи аудиторської діяльності в Україні.
2. Система регулювання аудиторської діяльності в Україні: державне, професійне, внутрішнє.
3. Сертифікація аудиторської діяльності.
4. Суть та класифікація інформаційного забезпечення аудиту.

Практичне завдання:

1. Визначити на підставі наведених витягів з проектів статуту, чи мають право зазначені фірми займатись аудиторською діяльністю та бути включеними до реєстру аудиторських фірм та аудиторів.

2. Висновки здійснити письмово, посилаючись на відповідні нормативні документи.

Умова завдання

А) діяльність аудиторської фірми «Консалтинг» передбачає:

- складання аналітичних таблиць;
- ведення бухгалтерського обліку;
- консультації з оподаткування.

Б) діяльність аудиторської фірми «Контроль» передбачає:

- аудит;

супутні аудитору роботи;
рекламну діяльність;
видання методичної літератури з аудиту.

В) діяльність аудиторської фірми «контролінг» передбачає:

аудит;
аудиторські послуги;
торгівлю підручниками, посібниками з аудиту та канцелярськими товарами.

Г) діяльність аудиторської фірми «Інформ» передбачає:

аудит;
експрес-перевірку та оцінку показників фінансової звітності клієнта;
надання послуг з ведення бухгалтерського обліку та складання звітності;
консультації з питань реорганізації підприємств.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 3. Методи аудиту фінансової звітності та критерії її оцінювання.

Аудиторський ризик і оцінювання системи внутрішнього контролю

Питання для обговорення та дискусії

1. Загальнонаукові та специфічні методи та прийоми аудиту.
2. Техніко-аналітичні методи аудиту та їх застосування.
3. Критерії оцінювання аудитором фінансової звітності.
4. Поняття суттєвості в аудиті та методика їх оцінювання.
5. Поняття аудиторського ризику.
6. Види аудиторських ризиків.
7. Оцінювання внутрішньогосподарського ризику, ризику контролю та ризик не виявлення.

Практичні завдання

1. Розглянути наведені ситуації та визначити, за допомогою якого методу (методів) аудиту можна встановити факт порушення.
2. Надати письмово висновки за кожною ситуацією, визначивши, як порушення вплинуло на достовірність ведення обліку та складання фінансової звітності клієнта, як було викривлено структуру Балансу (Звіту про фінансовий стан) чи отриманий фінансовий результат за період.

Умова завдання

1. Паливно-мастильні матеріали, що надійшли від постачальника, не відображені в обліку.
2. Відображена фіктивна сума авансу постачальнику.
3. Показники рентабельності підприємства набагато нижчі від середнього показника по галузі.
4. У розрахунково-платіжній відомості неправильно визначено суму утримань податку на доходи фізичних осіб.

5. У акті на списання матеріальних цінностей завищено витрати фарби на малярні роботи.

6. У складі активів підприємства відображено дебіторську заборгованість, не визнану покупцем.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 9-10, 12-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 4. Планування аудиту

Питання для обговорення та дискусії

1. Планування аудиторської діяльності: необхідність та критерії вибору клієнтів.

2. Значення та характеристика різних видів планів аудиторської фірми.

3. Підходи щодо визначення етапів аудиту та їх складові.

4. Планування аудиторської перевірки відповідно до МСА.

Практичне завдання

1. Ви працюєте в аудиторській фірмі на посаді аудитора і є відповідальною особою за плануванням аудиторських перевірок.

2. Керівник аудиторської фірми доручив Вам пояснити асистентам, як важливо для аудитора отримати розуміння суб'єкта господарювання та його середовища і здійснити оцінки ризиків суттєвих викривлень.

3. Вказати письмово з посиланням на зміст конкретних складових МСА 300, 315 й 320:

- з яких аспектів складається розуміння аудитором суб'єкта господарювання та його середовища;

- які процедури оцінки ризику повинен проводити аудитор для отримання розуміння суб'єкта господарювання та його середовища;

- умови та події, які можуть вказати на ризики суттєвого викривлення;

- приклади процедур оцінки ризику (10 прикладів), які допомагають аудиторів визначити ризики суттєвого викривлення.

4. Розробити календарний план проведення аудиту аудиторською фірмою ТОВ АФ «Профіт» на 1 півріччя 2024 р. План скласти за наведеною формою в табл. 4.1. Кількість складових довести до десяти; інформацію, якої не вистачає, визначити самостійно.

Таблиця 4.1

План проведення аудиторських перевірок на I півріччя 2024 р. ТОВ АФ «Профіт»

№ п/п	Клієнт	Термін проведення аудиту	Виконавці аудиту	Контроль аудиторської перевірки	Супутні послуги	Відмітка про виконання
1	ТОВ «ІН-сервіс»	14.02-24.02	Аудитор Хомченко С.В.		Консультації з оподаткування	
2						

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 5. Аудиторські докази та робочі документи аудитора

Питання для обговорення та дискусії

1. Класифікація та вимоги до аудиторських доказів відповідно до МСА.
2. Прийоми та процедури отримання аудиторських доказів.
3. Джерела аудиторських доказів.
4. Аудиторська документація, їх функції та класифікація.
5. Робочі документи аудитора.

Практичне завдання

Визначити чи вірні твердження наведені в таблиці 5.1.

№	Твердження	Так	Ні
1	Чим більше зібрано доказів, тим менш достовірний висновок		
2	Якість доказів залежить від їх кількості		
3	Усі докази – надійне джерело інформації		
4	Якщо ризик контролю високий, треба зібрати більше доказів		
5	Докази несуттєво впливають на аудиторське судження		
6	Повнота і цінність аудиторських доказів залежить від уміння застосовувати відповідні способи у процедурах аудиту		
7	Відомі такі види доказів: документальні, фізичні, хімічні, письмові, усні, математичні, ревізійні		

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ, УЗАГАЛЬНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АУДИТУ, АУДИТОРСЬКІ ПОСЛУГИ ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ

Тема 6. Аудит фінансової звітності

Питання для обговорення та дискусії

1. Методика аудиту фінансової звітності підприємства.
2. Аудит звітності на відповідність нормативним документам.
3. Особливості аудиту Балансу (Звіту про фінансовий стан).
4. Особливості аудиту звіту про фінансові ресурси
5. Особливості аудиту Звіту про рух грошових коштів.
6. Особливості аудиту Звіту про власний капітал.

Практичне завдання

Здійснити загальний аудит фінансової звітності підприємства У за 2021 рік шляхом проведення формальної, аналітичної перевірки та перевірки по суті тільки форм річної фінансової звітності на основі таких даних, а саме: Форми № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) з даними Оборотної відомості за синтетичними рахунками і даними Головної книги та Форми № 2 Звіт про фінансові результати

(Звіт про сукупний дохід) з даними за рахунками Головної книги (аналізу рахунків), а саме: рахунку 79 "Фінансові результати". Здійснити експрес-аудит фінансової звітності підприємства У за 2021 рік.

Використати методи економічного та фінансового аналізу при проведенні аудиту фінансової звітності підприємства У за 2021 рік шляхом розрахунку необхідних показників, оцінки фінансової сталості та платоспроможності підприємства.

Згідно договору на проведення аудиту для виконання завдання на підприємство прибули аудитори у складі:

- Директор АФ «Професіонал», сертифікований аудитор — Мироненко М.М.;
Термін виконання завдання 1 та 2 – 04.04.2022 – 10.04.2022 р.

Термін виконання завдання 3 - 11.04.2022 – 13.04.2022 р.

Умова завдання

1. Провести формальну, аналітичну перевірку та перевірку по суті форм річної фінансової звітності підприємства У за 2021 рік. Результати відобразити у таблиці (робочому документі аудитора)

2. Провести експрес-аудит звітності підприємства У за 2021 рік (табл. 6.1)

Таблиця 6.1

Алгоритм проведення експрес-аудиту фінансової звітності

	Напрямок (процедура) аналізу	Показник	Інформаційне забезпечення (алгоритм розрахунку)
<i>1. Оцінка стану та динаміки економічного потенціалу</i>			
1.1.	Оцінка майнового стану	1. Сума засобів, що знаходяться в розпорядженні підприємства, грн; 2. Вартість основних засобів (ОЗ), грн; 3. Коефіцієнт зносу основних засобів (ОЗ), грн	Підсумок Форми № 1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) (рядок 280 або 1300) Форма № 1 (рядок 031 — 032) або (рядок 1011-1012) Сума зносу (рядок 032 або 1012) / вартість ОЗ * 100
1.2.	Оцінка фінансового стану	1. Сума власного капіталу підприємства; 2. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу; 3. Коефіцієнт покриття	Власний капітал + довгострокові пасиви — необоротні активи Залучений капітал / власний капітал Поточні активи / поточні зобов'язання
1.3.	Наявність у Балансі "хворих" статей	1. Збитки; 2. Кредити та позики, які не погашені в строк	Форма № 1 (рядок 350 або 1420) Форма № 1, Форма № 5
<i>2. Оцінка результативності фінансово-господарської діяльності</i>			

2.1.	Оцінка прибутковості	1. Прибуток, грн; 2. Рентабельність продукції; 3. Рентабельність основної діяльності	Форма № 2 Звіт про фінансовий стан (Звіт про сукупний дохід) (різні рядки прибутку) Прибуток від операційної діяльності / дохід (виручка) від реалізації * 100 Прибуток від операційної діяльності / витрати на виробництво продукції * 100
2.2.	Оцінка динамічності	1. Темп росту валового прибутку від реалізації, %; 2. Темп росту прибутку, %	Форма № 2 (у динаміці) Форма № 2 (у динаміці)
2.3.	Оцінка ефективності використання економічного потенціалу	1. Рентабельність активів, %; 2. Рентабельність власного капіталу, %	Прибуток від звичайної діяльності / підсумок середнього балансу * 100 Прибуток від звичайної діяльності / середній власний капітал * 100
2.4.	Оцінка ринкової інвестиційної діяльності	1. Цінність акції; 2. Рентабельність акції; 3. Коефіцієнт котирування акції	Ринкова ціна акції / дохід від акції Дивіденди з акції / ринкова ціна акції Ринкова ціна акції / облікова ціна акції

3. Розрахувати коефіцієнти, що характеризують фінансовий стан підприємства У, на початок та кінець звітного періоду: ліквідності, незалежності, платоспроможності, маневреності, сталості, інвестування, покриття тощо.

Результати відобразити в табл. 6.2

Таблиця 6.2

Аналіз фінансового стану підприємства У за 2021 р.

№	Назва коефіцієнта	Методика розрахунку	На початок року	На кінець року	Відхилення	Теоретичне обґрунтування змін

4. Письмово зробити висновки про фінансовий стан підприємства У.

5. Письмово розробити пропозиції аудитора щодо поліпшення показників фінансової сталості підприємства У.

Рекомендована література:

Базова: [1-6]

Допоміжна: [1-2, 4-7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 7. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи

Питання для обговорення та дискусії

1. Методика складання аудиторського звіту, загальні вимоги до нього.

2. Структура аудиторського звіту за МСА.

3. Підсумкові документи, що складаються за результатами аудиту.

Практичне завдання

Скласти звіт незалежного аудитора з висловлення думки про стан фінансової звітності на основі проведеного аудиту обраного підприємства щодо повного

пакету фінансових звітів загального призначення (за МСА 700, 705) або компоненту фінансових звітів (за МСА 805).

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-4, 7, 13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 8. Аудиторські послуги, їх об'єкти і види

Питання для обговорення та дискусії

1. Сутність та види аудиторських послуг.
2. Види послуг, які можуть надавати аудиторські фірми в Україні.
3. Види супутніх аудиторських послуг та стандарти, що їх регламентують.

Практичне завдання

Ви працюєте аудитором в аудиторській фірмі.

Одним з Ваших обов'язків є консультивання клієнтів з певних питань ведення обліку. Хоча в аудиторській фірмі існує розподіл працівників за певними галузями діяльності, Вам надано завдання розробити приблизний перелік можливих запитань клієнтів (не менше 10 за кожним напрямом) із відповідями на них з посиланням на конкретний пункт чи абзац підтверджувального нормативного акту з усіма реквізитами щодо особливостей ведення обліку:

- 1) на малих підприємствах;
- 2) в акціонерних товариствах;
- 3) на підприємствах з іноземними інвестиціями;
- 4) на спільних підприємствах;
- 5) на підприємствах, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю;
- 6) на підприємствах, що сплачують єдиний податок;
- 7) приватними підприємствами (підприємцями);
- 8) на торговельних підприємствах;
- 9) на підприємствах готельно-ресторанного бізнесу;
- 10) на промислових підприємствах;
- 11) на підприємствах сільського господарства;
- 12) на підприємствах, що виконують роботи (наприклад, будівельні).
- 13) на підприємствах, що надають послуги (наприклад, автотранспорті і
- 14) в бюджетних установах;
- 15) в фінансових установах;
- 16) в банківських установах.

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1, 4-5, 7-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

Тема 9. Внутрішній аудит: сутність, об'єкти і суб'єкти, методичні прийоми та процедури, реалізація матеріалів

Питання для обговорення та дискусії

1. Внутрішній контроль на підприємстві: предмет, об'єкт, суб'єкти, завдання та види внутрішнього аудиту.
2. Організація процесу внутрішнього аудиту.
3. Форми організації внутрішнього аудиту та основні типи структур його апарату.
4. Методичні прийоми та процедури внутрішнього аудиту.
5. Робочі документи внутрішнього аудитора.
6. Узагальнення результатів внутрішнього аудиту.

Практичне завдання

1. Розкрити зміст складових класифікації внутрішнього аудиту за різними ознаками.
2. Дані відобразити у табл. 9.1.

Таблиця 9.1

Класифікація внутрішнього аудиту

Види внутрішнього аудиту	Зміст складових
За організаційними принципами	
Внутрішньосистемний	
Внутрішньогосподарський	
За функціональним призначенням	
Аудит фінансової звітності	
Аудит на відповідність вимогам	
Операційний аудит	
За часом здійснення	
Попередній	
Поточний	
Наступний	
Прогнозний (стратегічний)	

Рекомендована література:

Базова: [1-5]

Допоміжна: [1-3, 4-7, 9-13]

Інформаційні ресурси: [1,3-5]

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 №2258-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

2. Кодекс етики професійних бухгалтерів 2018
URL: [www.https://mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf)

3. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2016-2017 років. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu>

4. Аудит: Навч. посіб. Вид. 4-те, перероб. і допов. Київ: Алерта, 2020. 852 с.

5. Аудит: підручник: [в 2 ч.] / Брадул О. М. [та ін.]; за ред. д-ра екон. наук Грушко В. І. 4-те вид., допов. і перероб. Київ: Ліра-К, 2020. 323 с.

Допоміжна

1. Шульга С.В. Розвиток теорії та методології аудиту в Україні в контексті процесів євроінтеграції: монографія. Київ: Видавець Позднішев, 2019. 440 с.
2. Лубенченко О.Е., Шульга С.В. Відбір та моніторинг завдань з аудиту фінансової звітності. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2020. № 4. С.45-59.
3. Шульга С.В., Пархоменко Є.Ю. Професійна етика аудитора в умовах євроінтеграції: зміст та інституційні аспекти регулювання. Ефективна економіка. 2019. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6961>.
4. Шульга С.В. Напрями удосконалення регулювання аудиторської діяльності в контексті глобальних змін. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. 2019. № 3. С. 67-75.
5. Шульга С.В. Ефективність ринку аудиторських послуг: методичні засади та показники оцінки. Ефективна економіка. 2019. №8. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2019/42.pdf
6. Шульга С.В., Новіченко Л.С., Щирська О.В. Проблемні питання, тенденції та напрями розвитку професійної етики аудитора. Міжнародний економічний журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2019. №5 (25). С. 76-84.
7. Шульга С.В., Кушнір Є.О. Сутність та основні елементи професійної аудиторської діяльності. Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал. 2019. № 1. С.201-207.
8. Шульга С.В. Теоретичні аспекти класифікації аудиторських послуг в умовах законодавчих новацій. Економіка та держава. 2019. № 7. С. 63-68.
9. Шульга С.В. Принципи та методи оцінки ефективності функціонування ринку аудиторських послуг. Міжнародний економічний журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки». 2019. №8 (28). С. 47-53.
10. Шульга С.В. Оцінка стану та тенденції розвитку ринку аудиторських послуг: розвиток методології. Науково-практичний журнал «Агросвіт». 2019. № 15. С. 32-38
11. Шульга С.В. Методичні аспекти оцінки ризиків при наданні аудиторських послуг. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. 2019. № 5 (268). С. 233-256.
12. Шульга С.В., Новіченко Л.С. Інститут аудиту: сутність та основні складові. Науковий журнал «БІЗНЕС ІНФОРМ». 2018. № 11(490) С. 363-367.
13. Lubenchenko O., Shulha S., Korinko M. New Standards of Quality Management in Audit. The Risk-Based Approach. Statistics of Ukraine. 2022. 1. P.124–133

Інформаційні ресурси

1. Аудиторська палата України. URL: <https://www.apu.com.ua>
2. Всеукраїнський тижневик «Дебет-Кредит». URL: <http://www.dtkr.com.ua>
3. Журнал «Незалежний аудитор». URL: <http://n-auditor.com.ua/uk/>
4. Журнал Аудитор України. URL: <http://auditorukr.com.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/buhgalterskij-oblik-ta-auditorska-dijalnist>

4. ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Аудит» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2-х модулів. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою в кінці семестру.

Поточний контроль: Робота на семінарських заняттях: письмова/усна відповідь на вибіркове питання до самостійного вивчення – 2 бал; вирішення практичних (розрахункових) та ситуаційних завдань – 3 бали.

Додаткова оцінка, яку може отримати студент у разі недостатньої кількості балів за поточний контроль – 5 балів за кожен змістовий модуль за умови виконання індивідуального завдання у формі реферату (презентації) з обов'язковим його захистом під час проведення викладачем консультацій з дисципліни згідно затвердженого графіку.

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО та Положення про академічну доброчесність у НАСОО у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми».

Модульний контроль: дві модульні контрольні роботи у формі тестування на платформі Moodle. Студент може отримати максимально 13 балів за модульну контрольну роботу №1 та 12 балів за модульну контрольну роботу №2. Сумарно 25 балів за модульний контроль.

За несвоєчасне виконання завдань модульного контролю знімається по 2 бали за кожну модульну контрольну роботу.

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного та підсумкового контролю

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2					30	100
T1	T2	T3	T4	T5	МК	T6	T7	T8	T9	МК		
5	5	5	5	5	13	5	5	5	5	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни